

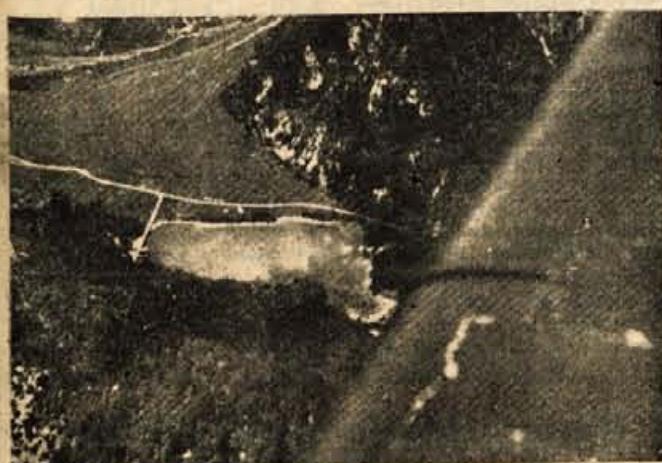
GLAS GORENJSKE

VREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAC. PRI NB KRAJN-OKOLICA
STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROCNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESECNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 10 DIN

Zlet v Završnici - obnovitev revolucionarnih shodov Da se ne bi ponovilo

Na predvojnih shodih gorenjskega proletariata je socialistična ideologija dobila pri nas svoje temelje - V tedanjih delavskih kulturnih društvih se delavci-proletarci kovali svoje revolucionarne zavest.

Zlet delovnih ljudi v Završnici, v nedeljo, 20. junija, bo tudi zapirala, kajti oblastniki so začutili, da je v delovnih množicah vedno večji odpor proti obstoječemu režimu. Vendar tudi nasilje ni prekinilo revolucionarnega delovanja delavskih kulturnih društiev in leta 1941 je našlo revolucionarje, ki so se kalili prav v teh društvih, pripravljene: zgrabili so za orloge in zmagali.

V dolini nad Žirovnico leži idilično jezero Završnica, pri katerem so se že pred vojno shajali revolucionarni svobodaši

Na nedeljskem velikem zletu stanovitvijo društva na Javoru bomo obnovili spomin na delavska zborovanja na Gorenjskem pred vojno, kjer je socialistična misel dobila svoje temelje v srednjih gorenjskih delovnih ljudi.

Zibelka revolucionarnega delavskoga gibanja na Gorenjskem so bile Jesenice. Zelezarji iz jeseniške tovarne so bili prvi nosilci naprednih idej, ki so jih v delavskih kulturnih društvih širili in pridobivali zato, da so ustanovili društvo, kjer naj bi delavstvo pozbilo na vse drugo in se »kulturno« izzivljalo.

Prav tako društva pa so postale vedno bolj nevarne. Delavce je bilo treba tudi v prostem času zaposliti, tako da bi imeli čim manj časa, da razmišljajo še o čem drugem. Zato so ustanovili društvo, kjer naj bi delavstvo pozbilo na vse drugo in se »kulturno« izzivljalo.

Kajti revolucionarna zavest delovnih ljudi je bila močnejša kot policijski režim, ki je ta društva kontroliral. Iz prvih brezidejnih društev so zrasle

Iz Završnice ni več daleč do novootevorenega Valvazorjevega planinskega doma

Ob obujanju spominov na slavno preteklost naprednih kulturnih društiev, ki so bila solja delavcev - revolucionarjev, bo nedeljski zlet v Završnici pod tedenja oblast ta društva vedno delovnih, socializmu predanih ljudi!

Ob povratku iz Završnice lahko obišete tudi naš Bled

Že nad 8 milijard investicij

Ker je bila v torem popoldne konferenca SZDL za mesto Jesenic, je bila seja delavskoga sveta jeseniške zelezarne preložena na sredo popoldne. Na seji so obravnavali poročila o delu upravnega odbora, o stanju investicijske izgradnje in finančnem poslovanju podjetja za prvo četrtletje letos.

O celotnem poteku investicijske izgradnje jeseniške zelezarne od osvoboditve dalje je poročal tov. Danilo Gostiša, šef kapitalne izgradnje. V Zelezarni so po osvoboditvi investirali že nad 8,024 milijonov dinarjev, in sicer za kapitalno izgradnjo 6,981 milijonov, za družbeni standard pa 1,043 milijonov dinarjev. Zgradili so 250 stanovanj. V te investicije je kolektiv prispeval skoraj 28 odstotkov lastnih sredstev.

Jasno je, da se te investicije že tudi obrestujejo in to precej bogato. Znatno se je povečala proizvodnja. V topilnicah so zvišali proizvodnjo surovega železa za 55 odstotkov, v jeklnariji proizvodnjo jekla za 31 odstotkov, valjane žice pa za 20 odstotkov.

S tem pa investicijska izgradnja v Zelezarni še ni končana, kajti imajo še vrsto problemov, ki jih bodo morali rešiti, sicer bodo s kvaliteto in proizvodnjo ostajali za drugimi žezarnami. Kljub tako povečavi proizvodnji so prometne naprave še take kot so bile pred 14 leti, jeklovlek je v leseni starih prostorih itd. Za to leto in nadaljnji dve leti predvidevajo prav tako živahnno investicijsko dejavnost, ki jo cenijo na vrednost nad 5,123 milijonov din. Letos bodo predvsem modernizirali valjarno tanke pločevine, podaljšali jeklarno, dokončali topilnico in kotlarno, za kar jim je zvezni izvršni svet odobril 1,650 milijonov din. Tudi

di te nadaljnje investicije bodo vplivale na znatno povečanje proizvodnje. Ko bo valjarna tanke pločevine dokončno urejena, bodo povečali proizvodnjo tanke pločevine za 120 odstotkov (od 18.000 na 40.000 ton letno), proizvodnja jekla pa se bo nasproti sedanjih povečala za 36 odstotkov.

Iz poročil o finančnem poslovanju podjetja pa lahko pov-

Zbor proizvajalcev OLO Kranj o prispevkih za vodni sklad - Delovna mesta v obeharnah in kamnolomu

Pred dnevi se je sestal Zbor proizvajalcev kranjskega okraja in poleg drugega razpravljal predvsem o prispevkih, ki so predvideni za okrajni vodni sklad.

Predlog gospodarskega sveta pri pomoglo do delne rešitve te-OLO je predvidel, da bodo podga problema. Kako važno pa je jetja, katera vodo uporabljajo to vprašanje, govori tudi dejstvo, da obstoji nevarnost flutuacije delovne sile zaradi nizkega povprečja obračunskih plač v tej stroki. Zato bo Zbor proizvajalcev tudi poskušal prece sredstev in sicer v višini 2 promil od svojega bruto dohodka. Na ta način se bo nabralo prece sredstev in sicer v višini nad 62 milijonov dinarjev, ki bi bila za urejevanje rečnih korit še letos na razpolago. Vendar bodo dela v letosnjem letu še nekaterim podjetjem nekoliko zastala zaradi nepopolnih načrtov in pomanjkanja ustrezne delovne sile.

Predlog o prispevanju za vodni sklad je izrecno velikega pomena in so ga zato članji Zbora proizvajalcev tudi enočasno osvojili. Vsakemu je bilo namreč jasno, da je bolje odrijeti iz blagajne letno nekaj milijonov za reguliranje Tržiške Bistrice, Kokre in Save, kot pa da bi se pripetila podjetjem podobna nesreča, kakor poplavcem celjskega ter ostalih okrajev. Seveda pa bodo podjetja lahko iz tega sklada črpala tudi sredstva za uredebitve pobrezij, če so stavbe njihovih podjetij neštezno ob vodi.

Nato so odborniki razpravljali še o predlogu za povečanje obračunskih plač podjetju »Kovinar« Kranj ter podjetju Slovenska cesta - Kamnolom Kokra. Medtem, ko je bil predlog za »Kovinarja« osvojen, so pri predlogu za povisjanje plač delavcem v kamnolomu nastale dolocene težave.

Pogoji dela v kamnolomih so na vsak način vsaj tako težki in nevarni kot na dnevnih kopih rudnikov. Vendar zvezni predpis kamnolomov v tej zvezi sploh ne omenja ter se zaredi tega trenutno ne more nič ukrineti, ter Zbor proizvajalcev sam ne more o tem odločati. Toda nekaj bo le storil.

Ciani Zbora so pooblastili okrajni gospodarski svet za odreditve strokovne komisije, ki bo odšla v kamnolom in opravila potrebno kvalifikacijo delovnih mest, ker se je izkazalo, da kamnolom kakor tudi opekarne, pri katerih je ta problem prav tako perec, te kvalifikacije nimajo opravljene. Zato tudi nimajo pravice na povisjanje obračunskih plač, ker se delavci smatrajo le kot pol kvalificirani. Že samo kvalificiranje pa bo

zamemo, da je podjetje uspešno zaključilo prvo letosnjé četrtletje in prodalo za nad 3,947 milijonov din svojih proizvodov. Tako je kolektiv ustvaril v tem času nad 1,144 milijonov dobička, katerega bo razdelil na obveznosti do skupnosti, davek na osnovna sredstva in razne sklade. Za potrebe republike, okraja in mesta pa ostane 504 milijone din, od tega je 70 odstotkov namenjenih nerazvitim občinam, ostalo pa ostane komuni.

Tovarišica Pečnikova s Planinami pa je na sestanku Rdečega križa izjavila, da je pripravljeno prijave za zlet v kranjskem okraju

Vsa gorenjska se pripravlja na zlet delavsko-prosvetnih društev v Završnici. Tako so tudi v kranjskem okraju v temeku priprave za sodelovanje na proslavi.

V vseh delovnih kolektivih v Kranju zbirajo prijave. V kolikor imajo tovarne na razpolago kamione, bodo udeleženci odšli s kamioni, ostali pa bodo prišli z vlaki. Precej jih bo odšlo, če bo lepo vreme, tudi s kolesi.

Iz vsebine

Zunanje politični feljton GOVORIJO O SVOBODI

Zadnja premiera v PG

10 let RK Slovenije

PRED POMEMBNIM PRAZNIKOM JESENICKIH ŽELEZARJEV

Zabavna stran

Sport — Sport — Sport

PODLISTEK

Gorenjska pomaga...

»Iskra« bo brezplačno popravila telefonsko centralo - Občinski ljudski odbori pregledujejo svoje proračune - LOMO Jesenice prispeval en milijon dinarjev

Kakor po vsej Sloveniji, takoj so tudi po Gorenjskem v teku akcije za zbiranje pomoči poplavljencem.

V kranjskem okraju prispevajo delovni kolektivi večinoma enodnevne zasluzke. Razen tega je prispevala Trgovinska zbornica za okraj Kranj 100.000 dinarjev, trg. podjetje »Prehrana« v Kranju je darovalo 20.000 dinarjev, »Vino« Kranj 200.000 dinarjev, Tovarna kos in srov v Tržiču 200.000 dinarjev in poleg tega še enodnevni zasluzek. Okrajna lovška zveza v Kranju pa je nakazala pomoč poplavljencim v višini 45.000 dinarjev. V Gorenji vasi, kjer so prvi začeli zbirati pomoč, pa so med prebivalstvom nabrali za okrog 80.000 dinarjev lesa in 100.000 dinarjev v gotovini.

Tudi Obrtna zbornica v Kranju je takoj organizirala akcijo za zbiranje pomoči med svojim članstvom. Več kot 30 obrnikov je prispevalo po 1000 dinarjev. Največ je prispeval lastnik slaščičarne Jože Pavičič, ki je daroval 6.500 dinarjev.

Tudi na področju samega mesta Kranj so organizacije SZDL in Rdečega križa izvedle akcijo po terenih in so tako nabrali denarja in raznega blaga v višini 100.000 dinarjev. Trgovska podjetja »Kokra« v Kranju pa je poslalo v Celje za 480.000 din različnega industrijskega in tektilstnega blaga. Tudi član delovnega kolektiva trgovskega podjetja »Gorenje« so prispevali 4.750 dinarjev. Vendar polnega pregleda nad prispevki zaradi nadaljnega zbiranja nimajo in se bodo navedene vsote vsekakor še povečale.

»Iskra« je prispevala 1 milijon dinarjev v gotovini, poleg tega pa bo brezplačno popravila telefonsko centralo Tovarne emajlirane posode v Celju, kar tudi znaša približno en milijon dinarjev. Javljajo pa se tudi že posamezni delavci, ki bodo žrtvovali po 7 dni svojega rednega dopusta in v skupinah odšli pognati prizadetim podjetjem.

Tovarišica Pečnikova s Planinami pa je na sestanku Rdečega križa izjavila, da je pripravljeno

Velik nagradni natečaj

Prihodnji mesec bo uredništvo »Glasu Gorenjske« razpisoval nekaj zelo lahkih nagradnih križank, ki jih bo vsakdo brez težave lahko rešil. Posamezne nagrade v okviru tega natečaja so prispevala številna podjetja po Gorenjskem. Nagrade so bogate in praktične. Če vam bo šreb naklonjen, boste med drugim lahko odšli na 14-dnevni oddih na Jezersko. Razen tega lahko dobite blago za ženske obleke, kopalne kostume, pidžame, domače halje itd.

V tem tednu je prispevala svojo nagrado tudi kranjska tovarna »Planika«, in sicer dva para elegantnih čevljev. Tudi podjetje »Vino v Kranju« je namenilo reševalcem 5 steklenic najboljših sortnih vin in pa steklenico likera.

Torej še malo potrpljenja. Do takrat pa zanesljivo naročite »Glas Gorenjske«.

HAILE SELASIE PRIDE V JUGOSLAVIJO

Kakor poroča Jugopress, bo etiopski cesar Haile Selassie prišel na prijateljski obisk v Jugoslavijo v drugi polovici julija. Predvidevalo, da bo v Jugoslaviji ostal okoli 14 dni. Haile Selassie prihaja na povabilo predsednika Tita, ki mu ga je izročil v februarju letos načelnik generalnega štaba JLA Peko Dapčević, ko se je mudil v Addis Abebi.

ROOSEVELTOV SIN ZMA-
GAL NA VOLITVAH

Najstarejši sin pokojnega predsednika ZDA Rooseveltata je zmagal na pripravljalnih volitvah Demokratske stranke za kandidate na volitvah v Predstavniški dom. James Roosevelt je imel v Kaliforniji sedem protikandidatov. Njegov brat Franklin Roosevelt ml. pa je že poslanec v tem domu.

UZALJENA CLARA LUCE

»Sam to mi je hudo, da ni nikče demantiral, da sem ostarela«, je izjavila ameriška ambasadorka v Rimu ga. Clara Luce, ko je govorila o napadih na njo v italijanskem parlamentu. Togliatti je namreč ob tej prilici izjavil takole: »Ta stara dama prinaša nesrečo vsaki stvari, ki se je dotakne.« Fanfani je žaljeno dano vzel v kavalirsko zaščito, vendar tega ni storil tako kot bi bilo treba. Zavnrlj je samo politična podtikanja, ni pa demantiral govor o njeni starosti.

POKLONI V ZENEVI

Da diplomatski delavci v Zenevi ljubijo poklone, nam priča tale dogodek: Huang Hua, tiskovni predstavnik kitajske delegacije v Zenevi je med drugim takole dejal o Sig Man Riju: »Govoriti o pravici in krivici Sig Man Riju je prav tako, kot da bi stari kravi zaigrali Beethovenovo simfonijo.

DULLES O TRŽAŠKEM
VPRĀŠANJU

Ameriški zunanj minister John Forster Dulles je izjavil, da so londonski razgovori o tržaškem vprašanju znatno napredovali in da so se nesoglasja znatno zmanjšala. Priponmil pa je, da ne želi predvidevati zaključka teh razgovorov.

BOJKOT PARADE

Malteška vlada s predsednikom Olivierom na čelu je bojkotirala parado v čast obiska angleške kraljice. Parado so bojkotirali zato, ker so britanske vojaške oblasti ukazale na paradi nastopajočim enotam, da salutirajo samo med igranjem angleške himne, ne pa tudi med igranjem malteške himne.

Največ narodnega dohodka iz tekstilne industrije

Tudi v Škofji Loki nameravejo letos predvsem dokončati začeta dela

V zvezi s sprejemanjem družbenega plana in proračuna je bilo v Loki precej razprav okoli letošnjih investicij. LOMO sta pri tem vodila predvsem dva momenta: dograditev četih objektov in upoštevanje celotne občine, se pravi, ne le mesta samega, ampak tudi obrobnih naselij.

Pri tem pa so si občinski stvar spelje v pravi tir — in može kakor tudi volivci na jašnem, da sta dvig živiljenjskega standarda, na drugi strani pa preprečevanje že prvih pojavov brezposelnosti odvisna od tega, kako bomo uspeli v letošnjem letu poiskati nove proizvodne kapacitete, da bi s tem zaposlili nove kadre. Ze obstoječe kapacitete, zlasti industrije, kot najvažnejši činitelj pri ustvarjanju narodnega dohodka, pa z modernizacijo, boljšo organizacijo in dvigom storilnosti počevati tako, da bo v letošnjem ali v prihodnjih letih mogoče uresničiti vse velike načrte. V tem smislu so v Loki v ospredju štiri industrijske veje, ki so v pretežni meri soudeležene pri družbenem planu: kovinska (SKIP in Motor), tekstilna (Preddilnica, Sešir, Odeja), lesna (Jelovica, Gradis, LIP), ki je trenutno v krizi in je v živiljenjskem interesu občine, da z energično intervencijo stvar

vé za svoje dajatve.

Med povečanjem gradbenih kapacitet bi bilo treba izkoristiti prvorstni kamen, ki ga je v okolici dovolj (znan je, da so vsi naši predori grajeni iz kamna na Kamnitniku; izkoriscanje peska v Hrastnici bo omogočila avtomobilска cesta, ki jo bodo s prostovoljnimi delom zgradili džaki gimnazije). Plan predvideva tudi porast obratov, ki so v Loki sorazmerno na zelo nizki stopnji. Gleda ustvaritve narodnega dohodka je na prven mestu tekstilna industrija najvažnejši sektor gospodarske dejavnosti v občini, ki je za 19% dvignila proizvodnjo. V Prelinici so uvedli 3. izmeno. Sesir si je z dobiljenim kreditom ustvaril solidno surovinsko bazo. Odeja bo razširila proizvodnjo, ker je sosednje podjetje za izdelovanje testenin v likvidaciji. V kmetijstvu bo treba z investicijami urediti mestno ekonomijo, ki ni v zadovoljivem stanju. Privatnim kmetom pa bosta znižanje davkov za 1/3 in obdavčitev po katastru močni spodbuditi za povečanje proizvodnje in ureditev kmetijskih posestev. Da pa bo mogel to delo planirati, naj vsak proizvajalec, zlasti pa kmet, že v začetku leta

vsem dohodki občine bi ustvarili 70 milijonov, od tega bi šlo v proračun 37 milijonov. Pri tem je treba upoštevati, da smo glede na narodni dohodek na posameznika v okviru okraja pasivni, zato zajemajo dohodki tudi dotacijo okraja zlasti za prosveto, ki s svojimi ustanovami (gimnazija, muzej, dijamit itd.) zajema tudi obe dolini.

Kako bodo ta sredstva razdeljena, oziroma kakšen je načrt letošnjih investicij? Predvsem je treba dokončati asfaltno cesto (trg pred kolodvorom je že v delu, kocke za tlakovanie Spod. trga, Blaževe ulice do Mestnega trga so pripravljene), gimnazijsko poslopje, uranistični načrt, hladilne naprave v klavnicu, vodovod — nove črpalki, kopališče v Zdravstvenem domu, cestno razsvetljavo, Dom ZB s knjižnico in muzejem, 4 stanovanjske bloke (Motor sova dva že gradi). Ostala sredstva pa bodo omogočila izdelavo 9 načrtov velikih investicij za prihodnje leto: podaljšek asfaltirane ceste 3,5 km Trata—Meja, računajo na pomoc republike in okraja, tranzitni cesti v Selca in Poljanje, upravno poslopje LOMO, mestno kopališče, kulturni dom, prometni center pri Bolantu, kjer bo »Transturist«, podjetje za prevoz blaga in turistov, uredilo moderno avtobusno potstajo, osnovno šolo na Trati i. dr.

Vendar ta odredba velja le za področje mesta. Na periferiji pa bodo lahko še nadalje poslovale zasebne gostilne. Tako bodo ostale na področju Kranja še zasebne gostilne »Na krtini« v Cirku, na Gorenji Savi in pri Benediku.

Zakaj je to potrebno?

Do sedaj so v mestih obstojača gostišča tako socialističnega kot zasebnega sektorja. Vendar je bila njihova medsebojna konkurenčna borba neenakopravna, ker so bila državna gostišča vezana na precejanje družbene dajatve, zasebna gostišča pa so odvajala le pavšalne vsote. Uredba pa ima namen to preprečiti.

Po reorganizaciji bodo imeli obrati, ki ne bodo zaposlovali več kot 3 do 5 ljudi zelo ponostenstveno poslovanje, saj bo do namesto do sedaj zamotanega knjigovodstva vodili le dve knjigi o nabavljenem blagu in o iztržku. Poleg tega pa bodo njihove obveznosti do skupnosti le povprečno odrejene.

Na vsak način pa pričakujemo, da bo z decentralizacijo v gostinstvu poleg pocenitve uslug prišlo tudi do dejanskega napredka gostinstva.

katerih so tudi »neevropski« člani t. j. Indijci in črnici. Po zakonskem osnutku gospoda Schoemana bi bilo treba prepovedati tudi vse take sindikate, ki vključujejo pripadnike raznih ras. To torej pomeni, da bi indijskim in črnskim delavcem odvzeli še to majhno možnost organizacije, ki jo imajo sedaj.

Tankemu sloju belega prebivalstva Južnoafriške unije pač ne moremo pripisovati velikega razumevanja za človeško svobodo. Videti je, kakor da niso dobili prav nobene izkušnje iz splošnega razvoja človeštva v preteklih desetletjih. Toda, pustimo pridiganje in sklicevanje na moralne vrednote, zakrknjenemu izkoriščevalcu to nikdar ni pomagalo, kakor tudi nikdar ni kazal posebnega smisla za logično razsojanje.

Da je tudi v tem primeru tako, ni težko ugotoviti že na prvi pogled. Kaže, da pobudniki Ben Schoeman predlagal zakon, po katerem bi on dobil pravico odločati, katera vrsta dela »ustreza« črnim in katera belim delavcem. Minister bi tudi dolzel, katere industrijske veje so »bistvene«, kar pomeni — v kateri industriji bi bili štrajki ilegalni. (Z domače prebivalstvo so štrajki že tako preprečeni.) Prav tako niso priznani sindikati domačega prebivalstva. Vendare pa obstojijo sindikati pod vodstvom belcev, v joga McCarthyja. In ga ima —

v osebi južnoafriškega ministra prava gospoda Schwartza. Za njega celo pravijo, da je premeccarhil Mac Carthyja, da je vnovič potrdil pravilo, da je škof bolj papški od papeža.

Kot njegov ameriški duhovni oče se tudi gospod Schwartz dela velikega bojevnika zoper komunizem, to pa tako, da vsakogar, ki mu ni všeč, kratkomalo proglasil za komunista in ga potem preganja z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Seveda ne gre tu za noben boj proti sovjetskemu imperializmu, temveč za brutalno ohranitev izkoriščevalskega rasnega sistema. Da je to res, naj nam pokaže nekoliko primerov:

Ljudem, ki jih tako proglašajo za »komuniste«, je prepovedana udeležba pri vseh javnih manifestacijah, zborih, prireditvah, da! — prepovedan jih je celo vstop v kino dvoran in cerkev. Zastopnik domačega prebivalstva v južnoafriškem parlamentu belcu Samu Kahnu so tako preprečili vstop na seje parlamenta, češ da je »komunist«. Kakor hitro se je izvedelo, da bo na parlamentarne seje namesto njega prihajal njegov namestnik, je minister takoj proglašil tudi njega za »komunist« in tako preprečil vse vnaprej začrtane poti.

Govorila sta še: odpoljskih centralnih republiških sindikatov in odpoljanem republiškem odboru upokojencev, ki sta potrdila pravilnost dosedanega dela in priporočila društву, naj se se vnaprej drži začrtane poti.

Radovljica je pripravljena na turistično sezono

-5 minut po telefonu

Razgovor s predsednikom občine v Kropi tov. Ludvikom Smrkom

Kroparji imajo lepe in velike načrte za prihodnja leta, vendar o njih neradi govorijo. Veliko raje pokažejo tisto, kar so zgradili, potem ko je gotovo.

Po združitvi krajevnih ljudskih odborov Krop, Kamne gorice in Dobrave, si je občinski ljudski odbor zadal večje komunalne naloge. Lani smo pričeli z gradnjo osemletne šole v Lipnici, ki bo nadomestila porušeno šolo na Srednji Dobravi, kjer je dolga leta poučeval našo mladino narodni heroj Stane Zagor. Gradnja bo letos gotova do prvega nastropja.

Prav tako gradimo cesto Kropa-Jamnik, ki bo letos dograjena. Ta cesta bo pomembna zlasti za razvoj turizma v našem predelu, kajti v Jamniku je izredno lep razgled po vsej Savski dolini. Predvidena je tudi zveza s Selško dolino preko Draž.

Letos dokončujemo dela pri plavalnem bazenu in športnem igrišču, ki predstavlja enega najlepših objektov na Gorenjskem. Za dokončanje del pri bazenu potrebujemo še okoli pol milijona dinarjev za nabavo črpalk, ker bo kopališče imelo tudi to napravo. V Kropi sami pa dograjujemo sindikalni dom, za katerega je delovni kolektiv »Plamen« izvrševal veliki denarja in ni manj kot 25.000 prostovoljnih delovnih ur. Ob tem domu nameravamo dograditi tudi telovadnico. Postavljeni so že temelji in kameniti podstavek, prav tako pa so tudi dokončana vsa mizarška dela. Republiški od-

bor »Partizana« nam je v ta namen obljubil pomoč v višini enega milijona dinarjev.

Za prihodnja leta si je občinski ljudski odbor zadal kot najvažnejšo nalogo dograditev vodovoda do osemletke, kasneje pa tudi do Kamne gorice in do Dobrave. Ti kraji so namreč z vodo izredno slabo prekrbljeni.

Projekti so nam že tudi izdelali načrte za novo cesto, ki bo obšla Kamno gorico, ker je dosedanja cesta zaradi prometnih ozirov zelo slaba in neprimerna.

Se nekaj bi ob tej prilici omenil in sicer položaj našega glavnega industrijskega podjetja v občini t. j. tavarno »Plamen« v Kropi. Tovarna bi za svojo gospodarsko dejavnost nujno potrebovala nove stroje za proizvodnjo vijakov, ker so dosedanji stroji zelo iztroseni. Zaradi tega tovarna lahko krije samo 50 odstotkov potreb domačega trga, drugo polovico pa moramo uvažati in plačevati vijake v dragih devizah. Z nabavo novih strojev, ki bi sicer tudi zahtevali precej deviz, pa bi že v nekaj letih lahko krili vse domače potrebe in stroji bi bili kmalu amortizirani.

V Kamni gorici še dograjujemo novo tovarno pohištvenega okovja ter se bo podjetje v nove obrate vseilo že v dveh mesecih.

Radovljica je pripravljena na turistično sezono

Radovljica se s svojo starodavnno graščino z visokim stolpom v gotskem slogu, s čudo-dovito okolico in tihimi dolinami uvršča med najlepša našelja v Sloveniji. V kolikor že sama narava ni obdarovala ta lepi okoliš, so to storili ljudje s smotrnim ureditvijo mesta in okolice.

Pred tedni je bilo prebeljeno poslopje Okrajnega sodišča, v kratkem pa bo ometano in poblenjeno tudi poslopje osnovne šole in urejen okoliš Mestnega doma in Mestnega kina, ki je obdan s cvetjem. Prisjetna je tudi Prešernova cesta z zelenimi cami in gredami. Prav lepa je tudi Kopališka cesta.

V Predtrgu so si vojaki lepo uredili svojo postojanko, naredili so dohode, balinišče in igrišče za odbenko. Tudi TD »Partizan« si je v okviru možnosti uredilo svoje telovadische in igrišče. OLO pa je asfaltiral cesto križišče in cesto proti Lescam. Tudi okoliš Grajskega dvora, Osnovne šole in Kajuhove ulice nudi prav prijeten pogled.

Radovljici so v ponos tudi nekatere lepo urejene trgovine in gostinski obrati. Ce ne vreme nagajalo, bo imela Radovljica letos ugodno turistično sezono.

Imenujejo. Dati črnem polno možnost enake izobrazbe potenči, rešiti ta nesrečni vozel, ki je nastal za Ameriko s prvim transportom črnih sušnjev iz današnje Liberije. Prav zato se je tudi dvignilo v južnih ameriških državah toliko prahu, ko je pred tedni vrhovno sodišče odločilo, da rasna segregacija v državnih šolah ni v skladu z ameriško ustavo.

Ko je vrhovno sodišče izdalo omenjeni proglaš, so vodilni državni nekaterih južnih držav ZDA pohitili z izjavami ogrenjenja in protesta. Ceprav sodišče poudarja, da je samo določilo osnovno načelo in da ne bo zahtevalo takojšnjih reform v šolstvu, so se potomki bivših sušnjeposestnikov zgrajali in užajeno ugotovili, da je sedaj ustava sama še košček papirja,

ki ga z vsakim dinem vrhovno sodišče vse bolj mečka in trga. Zagrozili so, da bodo vse državne osnovne šole spremeni v privatne, za katere seveda ne velja določilo vrhovnega sodišča. Volk — sodišče — bo sit, koza pa cela. Stara svetla tradicija rasne diskriminacije v prosvetnem sistemu južnih držav ZDA pa bo ostala, kakrsna je bila.

Toda vsemu navkljub se počasni črnih na belem kontinentu postopoma boljša. Tega razvoja ne bodo mogli zavreti niti bili na črnem kontinentu.

Govorilo o svobodi

Beli na črnom kontinentu

Črni kontinent je Afrika.

Danes se tako ne imenuje več zaradi temnih, neznanih pragozdov, v katerih na vsakem koraku preži nevarnost. Pragozdovi so v današnjih dneh že osvojeni. Človek s puško je v njih gospodar. Tudi ni Afrika črna zato, ker v njej živijo črni. To ime je včasih res prislo od tod, toda danes so črni znani ljudje, ne zagonetni kakor črna tema. Ce je Afrika danes še črni kontinent, potem je to zaradi njenega belega dela, države, v kateri vladajo belci črnem z najsoveroješo diktaturo, — zaradi Južnoafriške unije.

S čim ta »Herrenvolk« opravičuje svojo politiko »apartheid-a« (t. j. rasne diskriminacije), nam najlepše ilustrira uraden citat južnoafriške organizacije »Federation of African Cultural Associations«. Najprej ugotavlja, da ne bi bilo pravilno, držati črnce samo na najnižjih položajih pomožnih delavcev v industriji, potem pa se ta »kulturna« organizacija uprašuje, kako bi se dalo v tem primeru ohraniti rasno diskriminacijo. Avtorji resolucije seveda ne č

Za večjo specializacijo

Pred reorganizacijo trgovske mreže v kranjskem okraju

1. julija stopi v veljavo zve zna uredba v reorganizaciji in decentralizaciji trgovske mreže. Ker so priprave za izvršitev uredbe v polnem teklu, in kar je sama decentralizacija povzročila široke in živahne razprave z najrazličnejšimi mnenji in gledanjem, smo se odločili tudi v našem listu opisati problematiko v zvezi z reorganizacijo trgovske mreže v kranjskem okraju.

Stanje trgovin pred vojno

Ce pogledamo, kakšno je bilo zaposlenih v trgovinah, močno stanje trgovske mreže pred vojno in ga primerjamo z današnjim, nam pade predvsem v oči prebivalcev pred vojno pa jih dejstvo, da je bilo leta 1935 na področju kranjskega okraja 670. Toda s takim stanjem vseeno prodajaln, medtem ko jih je bilo leta 1953 le 380. Toda pri tej primerjavi moramo primetiti, da so v predvojnem številu upoštevane tudi trgovine na popolnoma obrtniški osnovi. Ce primerjamo število trgovin še, kolikor prebivalcev je odpadlo na en obrat bi videli, da je leta 1935 odpadlo na eno prodajalno 98 prebivalcev, v letu 1953 pa 255. Te številke pa nas ne smejo vzemiriti, kajti kapaciteta trgovskih obratov se je napravil predvojni, z ozirom na število

Kako bo izgledala trgovska mreža v okraju po reorganizaciji?

Sama uredba je glede bodočih organizacijskih oblik trgovine precej široka in dopušča več možnosti. Delo okrajne trgovinske zbornice je šlo v smere izpopolnitve uredbe in je osvojila princip, da postanejo prodajalne gospodarsko samostojne, da same nabavljajo blago, vendar naj bi več teh samostojnih prodajaln imelo skupno upravo, ki bi imela nekak uslužnostni značaj. Skrbela bi za dovoz in prevoz blaga in podobno.

V Tržiču in Škofji Loki do bistvenih sprememb v reorganizaciji ne bo prišlo. V Zeleznih bodo 4 trgovine, v Žireh pa 2 podjetji z dvema prodajalnami, poleg tega pa še 3 združne trgovine.

Delno so decentralizirali trgovske mreže prišlo do problema brezposelnosti, je popolnoma neutemeljena. Nasprotno! Sposoben trgovski kader bo trgovinam v novih pogojih še bolj potreben, kajti boljja posrežba bo spričo večje konkurenco zahtevala sposobne delavce. Taki pogoji bodo vzpostavljeni marsikateremu uslužbencu v upravah podjetja, ki mora niti bil polno zaposlen, ali pa tudi ne dovolj sposoben za izpolnjevanje svoje dolžnosti, da bo poskrbel za izboljšanje strokovne izobrazbe. Ta odvečni kader v upravah bo pač moral zagrabiti za delo v trgovinah.

S 1. julijem pa se bo podjetje »Sadje« reorganiziralo v tri podjetja. Samo »Sadje« bo ostalo grosist, poleg tega pa bosta še dve detajlistični podjetji, vsaka s 4 prodajalnami. Od podjetja »Kokra« se bosta osamosvojili prodajalni manufakturi in galanterije na Titovem trgu. Podjetje »Preskrba« bo postal grosist, 2 do 4 prodajalne pa se bodo osamosvojile. Ostale pa bodo tvorile detajlistično podjetje s 7 prodajalnami. »Prehrana« bo detajlistično podjetje, od katere se bo osamosvojilo 6 prodajaln, 4 prodajalne pa bodo samostojne, vendar bodo imele skupno upravo. Trgovsko podjetje »Tkanina« pa bo postalo grosist s pravico prodaje blaga na področju kranjskega okraja.

Kaj pa kader?

Bojazen, da bo z decentralizacijo trgovske mreže prišlo do problema brezposelnosti, je popolnoma neutemeljena. Nasprotno! Sposoben trgovski kader bo trgovinam v novih pogojih še bolj potreben, kajti boljša posrežba bo spričo večje konkurenco zahtevala sposobne delavce. Taki pogoji bodo vzpostavljeni marsikateremu uslužbencu v upravah podjetja, ki mora niti bil polno zaposlen, ali pa tudi ne dovolj sposoben za izpolnjevanje svoje dolžnosti, da bo poskrbel za izboljšanje strokovne izobrazbe. Ta odvečni kader v upravah bo pač moral zagrabiti za delo v trgovinah.

Prav posebno pereč pa je knjigovodski kader. Z novo organizacijo bo potreben pravzaprav vsaki prodajalni knjigovodja. Toliko knjigovodij pa seveda pri nas ni. Sedaj si sicer več podjetij pomaga z enim knjigovodjem, kar pa iz več razlogov ni priporočljivo.

Temu problemu namerava priskočiti na pomoč Trgovinska zbornica, ki misli organizirati za sposobnejše trgovske pomočnike posebne tečaje, kjer bi se pričuli vsaj osnovnim pojmom iz knjigovodstva. To iniciativi je treba vsekakor pozdraviti. Kajti posebno majhne trgovinice z relativno majhnim prometom ne bodo prenesle posebnega knjigovodstva. Zato bi bila zelo dobra rešitev s trgovskim pomočnikom, ki bi bil delno knjigovodja, delno pa bi pomagal v trgovini.

In cene?

Vsa bralec bo verjetno takoj postavil vprašanje, ali se bodo po decentralizaciji, sprito povečane konkurence, cene znižale?

V začetku, ko se je o izvajjanju uredbe le razpravljalo, je bilo večina mnenja, da se bodo morale cene nujno povišati. Tako bi pojasnil, da so te bognazni popolnoma neutemeljene.

V najslabšem premeru bodo cene po reorganizaciji trgovine ostale iste kot doslej. Pričakujemo pa lahko delno znižanje, kajti razumljivo je, da v novih pogojih, osamosvojenih prodajaln ne bo bremenil plačni sklad za številne uslužbence v upravi. In če bodo odpadli odnosno če se bodo zmanjšali samo ti stroški, poleg še raznih drugih, se bo to moralno odzriti tudi na maloprodajnih cenah.

Ponosni smo na svoje izdelke. Drugo leto pa bomo ustvarili še kaj lepšega.

V Selcih se še niso sporazumeli

Ko smo 16. maja na občinski konferenci SZDL v Selcih izbrali 14. julij za občinski praznik in se tako hoteli oddolžiti prvim žrtvam narodnoosvobodilnega boja, nam nikakor ni šlo v račun stališče tukajnjega planinskega društva in njegovo omalovaževanje naših sklepov. Društvo hoče namreč na isti dan otvoriti kočo na Ratovcu, čeprav bi bila njegova dolžnost, da se spontano pridruži proslavi, pri kateri bi morale — tako bi bilo vsaj pričakovati — sodelovati vse organizacije iz Selške doline.

Zato se ni čuditi ogorčenju dopisnika tov. Martina Koširja, ki v svojem članku pod naslovom »Obletnic NOB ne moremo prestavljati« osoja tak netovariški odnos.

Vsekakor je važna ugotovitev, da organizirajo v Selški dolini različne prireditve brez kakrš-

nega koli določenega načrta. Zaradi tudi upravičeno zgrajanje že imenovanega dopisnika, ko poleg ostalega navaja obojsajna vredne pogoje, pod katerimi bi se selški planinci le pogovarjali o prestaviti svojega slavnega.

Tovariš Košir je po vsej verjetnosti prezrl, da je naš sedanji predsednik Planinskega društva vsa leta NOB prespal v skrivališču svoje hiše in da kot tak nima in ne more imeti smisla za vse medvojne in povojne borbe in seveda tudi ne za proslave, ki so zanj deveta brigata. Od človeka na takem položaju pa se vendarje zahteva drugačen odnos do naše stvarnosti, zgrajene na temeljih NOB. Svobodo si je naše ljudstvo priborilo s krovom, zato ne smemo dopustiti, da bi kdor koli omalovaževal spomine na svete tradicije ljudske revolucije.

J. Solar

Novo društvo LT v Smledniku

Preteklo nedeljo so v Smledniku ustanovili novo društvo Ljudske tehnike. Do te ustanovitve je prišlo zaradi likvidacije prejšnjega avto-moto društva v Trbojehu. Po uspelem občnem zboru, ki mu je prisostvovalo tudi večje število predstavnikov ljudske oblasti in množičnih organizacij, je novo izvoljeni upravni odbor že na svoji prvi seji ustanovil sekcijske društva. Sklenili so, da bodo imeli avto-moto, brodarski, fotoamaterski in radioamaterski krožek, ki jih bodo vodili posamezni najbolj delavni člani LT.

Upravni odbor bo zaprosil občinski ljudski odbor, da bi društvo odstopil hišo splošnega ljudskega premoženja, kjer si bodo, člani pripravili društveni dom, delavnice in garazo. Imajo namreč tudi svoj avtomobil, tako da bo avto-moto sekcijski kmalu pričela z delom.

Občni zbor društva je nakazal smernice, po katerih naj članstvo v prihodnje dela, da se ne bo ponovilo tisto, kar se je zgodilo v Trbojehu, kjer so morali avto-moto društvo razpustiti kljub temu, da je imelo

Pismo iz Martuljka

V nedeljo, dne 13. junija, je bila v šoli lepa razstava otroških izdelkov.

In cene?

Vsa bralec bo verjetno takoj postavil vprašanje, ali se bodo po decentralizaciji, sprito povečane konkurence, cene znižale?

V začetku, ko se je o izvajjanju uredbe le razpravljalo, je bilo večina mnenja, da se bodo morale cene nujno povišati. Tako bi pojasnil, da so te bognazni popolnoma neutemeljene.

V najslabšem premeru bodo cene po reorganizaciji trgovine ostale iste kot doslej. Pričakujemo pa lahko delno znižanje, kajti razumljivo je, da v novih pogojih, osamosvojenih prodajaln ne bo bremenil plačni sklad za številne uslužbence v upravi. In če bodo odpadli odnosno če se bodo zmanjšali samo ti stroški, poleg še raznih drugih, se bo to moralno odzriti tudi na maloprodajnih cenah.

Ponosni smo na svoje izdelke. Drugo leto pa bomo ustvarili še kaj lepšega.

Ervin Brecl, I. r. gimnazije, Martuljk 70

AKADEMIJA

ob 55 letnici PD Kranj

Letos bo naše Planinsko društvo slavilo 55-letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti žele naši planinci poudariti tudi kulturni pomen planinstva, ki že samo po sebi človeka etično dviga in vzgaja.

V Prešernovem gledališču v Kranju bo v ponedeljek, 21. 6. m., ob 20. uri akademija, na kateri bodo sodelovali člani različnih organizacij, toda le taki,

ki so tudi aktivni planinci. Igralcu Prešernovega gledališča bodo uporizili sklep o Trebušnikovih planinskih podvigih, moški pevski zbor »France Prešeren« bo zapel nekaj goranskih, dalje bosta sodelovala tuji Gorenjski kvintet in Glasbeni šola.

Vstopnice so v predprodaji Planinskega društva Kranj, Tl. tov. trg.

Koncert slepe mladine

13. junija, so v Podbrezjah gostovali v prostovrem domu gojenici Zavoda za slepe mladino iz Ljubljane. Občinstvo je klub izredno lepemu vremenu proti pričakovanju napolnilo dvorano. S tem je pokazalo razumevanje in ljubezen do slepe mladine, ki se pod vodstvom svojih vzgojiteljev usposablja na koristne člane družbe. Gojenici so nastopili s prav dobro pri-

pravljenim koncertom. Igrali so harmonikaški sekstet, šramel, solisti na violinah in harmonikah, pel pa je deklinski tercet. Poslušalci so slepe učence osnovne šole in nižje gimnazije nagrajevali z močnim aplavzom.

Po koncertu je organizacija žena iz Podbrezij pripravila na stopajočim gojencem in njenim vzgojiteljem skromno, a prirčno pogostitev.

IZVOZILI BODO 140.000 TON PREMOGA
Istrski premogovniki, predvsem pa rudnik v Raši, bodo letos izvozili 140.000 ton premoga. Največ premoga bodo prodali v Italijo, Trst, Grčijo, Avstrijo in Egipt.

IZVOZ VŽIGALIC
Lansko leto je tovarne ribnih in rastlinskih olj grade v Zadru novo tovarno kisika. Računajo, da bodo v desetih mesecih proizvedli ca. 7.500 steklenic kisika po povprečni ceni 900 din za steklene.

V bližini Zadra pa je začela obravnavati največja pekarna v Dalmaciji, ki bo izdelala letno 10 milijonov zidakov in strešnikov. Predvidevajo, da bo opeka iz te tovarne za polovicno cenejša kot opeka drugih tovarn.

ELEKTRIFIRALI BODO PROGO SKRILJEVO—BAKAR
Do sedaj je že stekla električna proga od Reke do Skriljeva. Nadaljujejo pa z deli do postaje Plase. Rafinerija naftne na Reki pa namerava začeti elektrificirati progo od Skriljeva do Luke Bakar na lastne stroške.

MARIBORSKI TEDEN
Tudi letos bodo v Mariboru organizirali že tradicionalen Mariborski teden, ki bo od 7. do 15. avgusta. Zato sedaj se je prijavilo 76 proizvodnih in trgovskih podjetij, predvsem iz naše republike pa tudi iz LR Srbije, Hrvatske in Makedonije.

NOVA TOVARNA LEDU
V Splitu je začela obravnavati nova tovarna ledu z dnevnim zmogljivostjo enega vagona umetnega.

Okožnica št. 5

Na osnovi sklepa III. redne seje upravnega odbora dne 26. maja in sklepa V. redne seje izvršnega sekretariata z dne 7. t. m. sporočamo in naročamo vsem prostovoljnim gasilskim društvom v okraju sledete:

1. Vse prošnje za odobritev gasilskih prireditvev in nastopov so odslej vezane na pritrditve sektorške in brigadnega poveljnika odnosno njegovega namenstnika. Prošenj, ki ne bodo odobrene po tem navodilu, plasna Zvezna odslej ne bo več potrjevala.

2. V času od 14. t. m. pa do konca meseca junija, naj vsa društva izvedejo masovne sestanke zarađi pregleda celotnega članstva. Obrazci, ki jih bodo prav tako prejeli te dni. Ta poročilo morajo biti na Zvezni najkasneje do 15. julija 1954. To pa ne spremeni roka za dosta- vo rednega tromesečnega poročila.

3. Zveza je založila obrazce za potrdila o opravljenih izpitih za čin izpršanega gasilca. Društva naj te obrazce od 14. t. m. dalje dvignje v pisarni Zveze proti plačilu.

4. Ponovno opozarjam vsa društva na pravilnik o gasilskih uniformah, ker se zopet javljajo primeri nepravilnega nošenja gasilskih uniform in oznak za čine in funkcije na teh uniformah.

5. Vsa društva, ki nameravajo vložiti prošnjo za podporo pri gradnjah ali novih nabavah opreme, naj s tem pohitijo, da se bo lahko ugodilo najnajnešim potrebam.

Na pomoč!

Skretar:
Metod Rotar
Okrajni poveljnik:
Joško Šiling
Predsednik:
Maks Tvrđ

60-letnica PGD v Komendi

Prostovoljno gasilsko društvo Komendi je 30. maja proslavilo 60-letnico svojega obstoja. Na predvečer praznika je imel društveni odbor slavnostno seje v zadružnem domu, nakar je sledila pravila v Domu v Komendi. Naslednje dopoldne je bilo v Komendi izredno živahno. Prišlo je mnogo gostov iz vseh okoliških krajev. Ob 9. uri je prispeala tja poklicna gasilska milica in nekaj gasilskih čet iz Ljubljane. Omenjene čete so odlično izvedle gasilske vaje in so vse izrazili priznanje komendskemu gasilskemu društvu za svojo izurjenost in spretnost. Žele navdušeno pohvalo občinstvo za njegovo aktivno in požrtvovano delo. Zatem je društvo za njimi pa so se razvrstili starini mladi gasilci. Slovensost pred Domom je otvoril predsednik društva tovariš Franc Sršen. Za njim so govorili številni domačini in ugledni tuji gostje, ki so odlično izvedle gasilske vaje in so vse izrazili priznanje komendskemu gasilskemu društvu za svojo izurjenost in spretnost. Žele navdušeno pohvalo občinstvo za njegovo aktivno in požrtvovano delo. Zatem je društvo za njimi pa so se razvrstili starini mladi gasilci. Slovensost pred Domom je otvoril predsednik društva tovariš Franc Sršen. Za njim so govorili številni domačini in ugledni tuji gostje, ki so odlično izvedle gasilske vaje in so vse izrazili priznanje komendskemu gasilskemu društvu za svojo izurjenost in spretnost. Žele navdušeno pohvalo občinstvo za njegovo aktivno in požrtvovano delo. Zatem je društvo za njimi pa so se razvrstili starini mladi

Pred pomembnim praznikom jeseniških železarjev

V avgstu bo poteklo 85 let od ustanovitve jeseniške Železarne -
Zgodovina razvoja Železarne je nerazdružno povezana z razvojem
revolucionarnega delavskega gibanja na Gorenjskem

K malu bo preteklo 85 let, vse deleže fužin in rudnikov Petrova gora na Hrvatskem. Kranjska industrijska družba (Dovoljenje takratnega ministra za notranje zadeve na Dunaju je datirano s 15. avgustom, vpis v trgovinski register pa je bil izvršen dne 18. septembra 1869. leta.) Osnovna glavnica je znašala ob ustanovitvi 600.000 goldinarjev. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen baron Michel-Angelo Zois, za podpredsednika V. Seunig, za tehničnega direktorja pa ji je bil določen Karel L. Luckman.

To so bile glavne poteze prvega upravnega odbora KID za osredotočenje železarske industrije na Jesenicah pred 85 leti. Dejansko pa segajo njene korenine že dolga stoletja po vsem gorenjskem kotu, kjer so v sta-

Mojstrani so bila poleg plavža in pudlarske peči tudi vodna kladiva, ki so obdelovala in oblikovala pudlarsko jeklo. Na Javorniku in v Spodnji Radovni je bilo poleg plavža tudi več vodnih kladiv. V Bohinjski Bistrici, na Pozabljenu in v Stari Fužini je obratovala visoka peč, dve kupolni peči, pet talnic zognjišči na oglje za pridelovanje jekla in surovega železa, ena valjarna, livarna in vodna kladiva. V bohinjskih fužinah so izdelovali železo in jeklo v obliki polizdelkov (cogljev) kot valjeno železje in jeklo v palicah. Letna proizvodnja je v Bohinju znašala povprečno okoli 20.000 metrskih stotov.

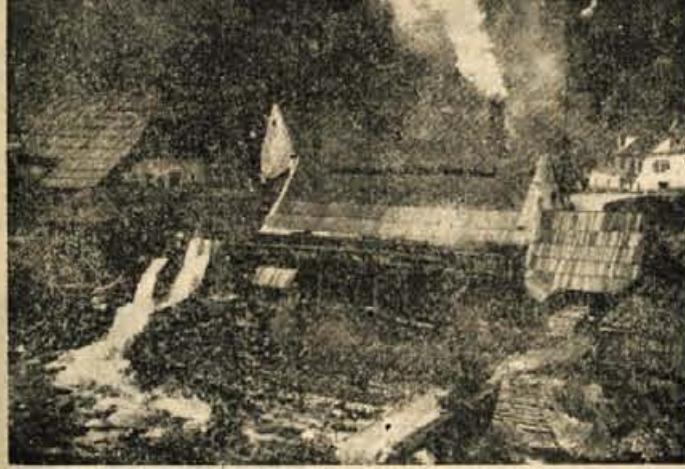
Leta 1873, v času hude gospodarske krize na naših železarskih tržiščih, so zasedli na Begunjščici mangano-rudo, ki je vsebovala okoli 30% mangana. Svet je tedaj prisluhnihil. Mnogo železarskih magnatov iz Evrope in Amerike se je zanimalo za proizvodnjo leskečega železa na Javorniku. Med njimi je bil tudi plavžar iz St. Louisa pri Marseillu, ki je tudi začel s proizvodnjo feromangana. Feromangan so izvažali v Nemčijo, Francijo, Belgijo, Anglijo in Ameriko. Javorniški feromangan je bil leta 1876 razstavljen na mednarodni razstavi v Philadelphia v Ameriki. Javorniška železarna je zaradi izvrstne kakovosti razstavljenega feromangana prejela posebno priznanje v obliki krasne diplome, datirane s 27. septembrom 1876. To dragoceno priznanje hrani Tehnični muzej na Jesenicah.

V letu 1890 so stekle v novi jeseniški železarni v trikuotu med Savo, Ukovo in državno

Prva visoka peč je v Škedrinu zapahala 24. 11. 1847., druga 1. aprila 1907., tretja 17. decembra 1913. Prva Siemens Martinova plavž 5. 11. 1912., druga 8. januarja 1913. Leta 1897. je ugasnil stari plavž na Stari Savi, leta 1906. pa še poslednji plavž na Javorniku. Za Jesenice in široko okolico so nastopili trdi časi. Najboljši delavci so bili premesčeni v Škedren. Rudniki v Karavankah so bili vsi opuščeni.

ZELEZARNA NA JESENICAH NI POMEMBNA SAMO KOT EKONOMSKI FAKTOR V NAŠI KAPITALNI GRADITVI. POMEN ŽELEZARNE MED OBEMA VOJNAMA JE ZLASTI V TEM, DA JE BILA ZIBELKA NAPREDNEGA, REVOLUCIONARNEGA GIBANJA IZKORIŠČANIH PROTI IZKORISCEVALCEM, DELAVCEV PROTI KAPITALISTOM NA GORENJSKEM.

OB ZBORU GORENJSKIH DELOVNIN LJUDI V ZAVRŠNICI, KJER BODO UDELEŽENCI OBUDALI SPOMINE NA TEŽKE, A VELIKE DNI, KO SE JE DELAVSKI RAZRED PRIPRAVLJAL NA ZMAGOVITO REVOLUCIJU, PA JE PRAV, DA SE SPOMNIMO POMEMBNEGA JUBILEJA, KI GA BO SLAVIL KOLEKTIV JESENISKE ŽELEZARNE LETOS V AVGUSTU. 15. AVGUSTA BO NAMREC POTEKLO 85 LET OD USTANOVITVE ŽELEZARNE.

Fužina v Spodnji Radovni, ki je nehal obratovati leta 1901

Ze v septembru leta 1869 so kupili ljubljanski paromlin v Šentpeterskem predmestju. V januarju leta 1870 je kupila roke nekdajnih kovačev obliroke železo in jeklo. Železarska obrt na Gorenjskem je stara že tisočletja. Zelezo so v naših krajinah pridobivali že Kelti, najdišča rud pa so izkorisčali tudi Rimljani. O tem nam pričajo ostanki topilnic, najdišča novcev in okraskov na Ajdovskem Gradcu, v vasi Žlan pri Bohinjski Bistrici in pri Jereki na Dunaju, kjer so jih raziskovali zgodovinarji in arheologji: dr. Walter Schmid z Gašteja pri Kranju, Marlot, Franc Sprung, bivši profesor na rudarski akademiji v Leobnu in znani metallurg Slavko Smolej z Jesenic. Tudi v Karavankah so še vidni sledovi davne železarske tvornosti. V bližini nekdajnih rudnih nahajališč so vidni temelji nekdajnih preprostih peči za tajenje železne rude, oblage, ostanki žindre, kopisca za oglje in podobno.

Zanimivo je tudi Valvazorjevo poročilo (knjiga III. str. 393) o Jesenicah: »V starih časih so bile fužine med Savo in Plavžem na Planini. Tam se je delalo v četrt in pol pečeh. Te peči omenja svobodščinsko pismo (Privilegium), ki ga je izdal grof Friderik Ortenburški dne 24. avgusta leta 1381. Ko so pozneje začeli gospodje Bucceleni z železarstvom na Stari Savini in na Plavžu, je začelo ono na Planini ponehavati.«

Kranjska industrijska družba je imela v obratu več različnih podjetij. V gorenjskem kotu je posevovala pet rudnikov in več rudosledov. Pri Savskih Jamah, na Bevšči, Begunjščici Zelenici in na Rudnem polju so nakopali do 250.000 metrskih stotov železovca in manganove rude na leto, stirje plavži pa so zalačali 12 fužin s surovim železom. Na stari Savi in v

Nešteto kmetov s Planine pod Golicami, ki so dolga desetletja prevažali rudo na Jesenice, je prišlo ob delo in kruh in zamršilo ob živahno življenje na planinskih potih in cestah.

cah jeseni leta 1937, je bil na njega trga. Nenehno skrbijo za pravljiver najvažnejši korak za strokovni dvig svojih kadrov.

Obstanek jeseniške Železarne. Ljudska univerza in Društvo in-

ženirjev in tehnikov prirejata

go svetovno vojno, pa je bil v ta namen številna predava-

zgrajen drugi plavž pod vod-

stvom domačih tehnikov, z do-

mäčimi delavci in domačimi

vsako leto 20 visoko kvalifi-

ciranih mladih metalurških teh-

nikov-strokovnjakov. Strokovni

kadri se šolajo tudi v metalur-

ski industrijski šoli, na kateri

absolvira letno preko 40 veliko

obetajočih mladih kovinarjev in

metalurgov.

Po zmogoviti narodnoosvobo-

dilni borbi je sprejel delavski

razred na svoje ramena najva-

žnejšo in najtežjo nalogu, obno-

vo opustošene domovine in iz-

gradnjo nove ljudske države.

Železarna Jesenice je prešla v

last delovnega ljudstva, ki je

tako po obnovi z revolucionar-

no silo začelo s kapitalno gra-

ditvijo in modernizacijo zasta-

reljih obratnih naprav in vzgo-

jo novih strokovnih kadrov. S

ve strojev in sodobno obratova-

prvih petletnih planom pa je

je žrtvuje kolektiv Železarde,

vsa svoja razpoložljiva sredstva.

dobil nalogu, da sam izdelal nad 50% železa in jekla v

novi predevalnici ob robu Železarde.

V zadnjih letih so bili zgrajeni

na plavžu in v novi predevalnici ob robu Železarde.

Na Železarde so bili delavci v novi predevalnici ob robu Železarde.

Tako se je z novimi prazilnimi peč-

so 20. avgusta 1950 jeseniški

mi in modernimi coporji po-

vezeli za 100 odstotkov, se

način prevzeli Železarno v svo-

je roke. Z velikimi pravicami kvaliteta suro-

vega železa pa se je približala

so sprejeli tudi velike dolžnosti, svetovni.

Tako usmerjeno delo jeseniških kovinarjev, ki stremi za

popolno osamosvojitev in ne-

odvisnostjo naše industrije, ima

vedno večje uspehe in je že

veliko pripomoglo k napredku

velikemu povpraševanju zuna-

izgradnje.

Moderna visoka peč v Škedrinu s širimi ogrevalcemi zraka (cowperji). Obratovati je začela leta 1897.

cesto prve martinovke, valjarne, predevalnici in pomočni ob-

radi. S tem se začela za Jesenice in široko okolico nova doba, doba gospodarskega, socialnega in kulturnega napred-

ka. Na Jesenicah so prihajali delavci, mojstri, tehniki, inženirji, trgovci in obrtniki iz raznih slovenskih krajev. Prišli so tudi iz daljnjih pokrajini slovenskega juga, z Češkega, s Poljske, Avstrije, Nemčije in Italije. Jedeni vsega delavstva pa so tvo-

rili potomci nekdajnih rudarjev, plavžarjev in fužinarskih delavcev iz Bohinja, Sp. Radovne, Stare Save in Javornika, ki

so zgradili trdne temelje sedanji železarski industriji.

Spričo veliko večje zmogljivosti nove jeseniške Železarne v primerjavi z zastarem fužinarskim obratom pa je začelo primanjkovati železne rude v rudnikih pod Golico, Begunjščico in Zelenico. Predrag je bil tudi železniški prevoz rude, prenoga in starega železa iz oddaljenih krajev in prevoz gotovih izdelkov z Jesenicami v svet. Železarska industrija je težila k morju, ki je za vsako veliko gospodarstvo okno v širini sveta. Zato je Kranjska industrijska družba (KID) proti koncu minulega stoletja prodala ogromne površine (45.000 oralov) gozdov v Bohinju, na Pokljuki, Jelovici, Mežaklji in v Martuljku. Z izkupitvami teh velikih gozdov je začela graditi v Škedrinu moderno železarno s kokšarno in pristaniskimi napravami, s katerimi so hkrati lahko natovorili ali raztovorili dva velika parobroda.

P o prvi svetovni vojni je bila velika železarna v Škedrinu odtrgana od svojega gospodarskega zaledja. Jeseniška Železarna je bila polnopoma navezana na predevalno starega železa, ki ga je morala uvažati iz drugih držav in celin. Boj za staro železo je bil vedno hujši. Vodstvo železarne je moralno misliti na gradnjo novih plavžev in transportnih naprav na Jesenicah. Z dograditvijo prvega plavža na Jesenici so jih vse do sedaj častno

upravnih odborov podjetij. Tako se je z novimi prazilnimi peč-

so 20. avgusta 1950 jeseniški

mi in modernimi coporji po-

vezeli za 100 odstotkov, se

način prevzeli Železarno v svo-

je roke. Z velikimi pravicami kvaliteta suro-

vega železa pa se je približala

svetovni.

Iz leta v leto si jeseniški ko-

vinari postavljajo nove odgo-

vinovne naloge, da bi zadostili

vedno večje uspehe in je že

vsem ogromnim zahtevam do-

mače predevalne industrije in naše socialistične industrijske

velikemu povpraševanju zuna-

izgradnje.

Tako usmerjeno delo jeseniških kovinarjev, ki stremi za

popolno osamosvojitev in ne-

odvisnostjo naše industrije, ima

vedno večje uspehe in je že

veliko pripomoglo k napredku

velikemu povpraševanju zuna-

izgradnje.

Tako usmerjeno delo jeseniških kovinarjev, ki stremi za

popolno osamosvojitev in ne-

odvisnostjo naše industrije, ima

vedno večje uspehe in je že

veliko pripomoglo k napredku

velikemu povpraševanju zuna-

izgradnje.

Tako usmerjeno delo jeseniških kovinarjev, ki stremi za

popolno osamosvojitev in ne-

Zliza

Ristian Bernard je prišel v restavracijo in naročil obed. Natakar mu je urno prinesel juho, gost pa mu je še v istem trenutku dejal:

— Te juhe ne morem jesti!

Natakar se je silno začudil: — Kako to? Saj je juha vsem izredno dobro teknila, vi pa je še pokusili niste pa jo že odklanjate.

— Seveda — odvrne Bernard.

— Kaj mi koristi, če je bila juha vsem všeč, če pa jaz nimam žlice.

ZANIMIVOSTI

»REAKTIVNA« RIBA

V nekem rečnem koritu v angleški pokrajini Berghshire so pred nedavnim našli okamenelne ostanke tako imenovane »reaktivne« ribe, ki je bila predhodnik današnjih polipov. Ta riba je živila v dobi dinozavrov in okameneli ostanki, ki so jih našli, so stari okoli 120 milijonov let. Zanimivo je, da se je ta riba, ki je bila dolga vsega 5 do 7 centimetrov, gibala po principih današnjih reaktivnih letal in ladij. Skozi odprtino na sprednjem delu glave je vskravala vodo in jo izločala skozi cevasto zlezo pod telesom. Izredno hitro se je lahko gibala naprej in nazaj.

LETALA IN ATOMSKA ENERGIJA

Prav vsi poskusi, da bi tudi letala opremili z motorji na atomski pogon, so propadli in tovarne v ZDA so z njimi sploh prenehale. Nikakor niso uspeli izolirati motorja tako, da posadka letala ne bi zbolela zaradi radioaktivnih žarkov. Vsi do sedaj znani načini zavarovanja so bili pomanjkljivi. Zaradi tega so mislili skonstruirati atomske letalne brez pilotov, pa so ugotovili, da bi tako letalo lahko povzročilo ob nesreči ogromne žrtve. Ideja o atomskih letalih bo ostala ideja, dokler ne bodo našli materiala, ki bo dober in lahek izolator.

NA SVETU GOVORIJO 6760 JEZIKOV

Po podatkih francoske akademije znanosti, ljudje na svetu danes govorijo 6760 jezikov. V dnevnem življenju povprečno izobražen človek ne uporablja več kot 5 do 6 tisoč besed. Homerova antična »Iljada« in »Odiseja« pa imata okoli 9000 različnih besed, Goethejeva dela imajo 11.000 različnih besed. Shakespeare pa je v svojih dramah uporabil 24.000 različnih besed!

NAJVEČJI KONJ

Malo pred drugo svetovno vojno je v Ameriki poginil konj »Hiram«, ki je bil največji predstavnik svoje pasme. Visok je bil 2,10 metra in težak 1320 kilogramov.

DVA JUBILEJA

Bostonski klovni Mark Angel je slavil dva jubileja naenkrat in sicer 25-letnico svojega cirkuskega dela in 150-tisočo klofuto, ki jo je dobil v svoji cirkuski karieri.

SPOZNAVANJE PO GLASU

Slep londonski sodnik John Fielding, ki je umri 1780. leta, je po glasu spoznal vse osebe, s katerimi je kdajkoli prisel v svoji dolgoletni praksi v stik. Danes ugotavljajo, da je slepi sodnik po glasu lahko razpoznao okoli 3.000 oseb.

Kdo izmed nas se ne spo- vanja je samo en korak. Da- nes se že resno govorí o po- tovanju na Luno in po nekaterih podatkih je videti, da so prepreke samo še finančne narave. Neka ameriška družba ni samo iz reklamnih nagibov že pred letom dni prodajala rezervacije za potniški promet na resnično fantastičnem napredku znanosti in tehnike, ki je v štiri deset letih otroče igračkanje s papirnatimi krili razvilo v letala, ki razbijajo zvočni zid, ki je parnik na kolesa spremenil v atomsko podmor- nico, telegrafijo, ki se je takrat v prvih korakih še opotekala okoli problema pupinizacije, v današnjo barvno in trodimen- zionalno televizijo. Pisatelj-vi- zionar je fantaziral in sanjaril, današnje stanje moderne tehnike pa ni samo uresničilo mar- siskatere njegove zamisli, ampak jo je celo daleč presegalo.

Ene njegove ideje pa se človeštvo doslej še ni posrečilo ostvariti — potovanja na druge planete. Iz poročil inozemskega tiska o poskušah, ki jih v velikih industrijskih državah pod- vzemajo tudi na tem področju, pa je videti, da se bo verjetno uresničila tudi ta njegova napoved.

Cloveška tehnika neredko najhitreje napreduje takrat, ko to zahteva razvoj sredstev za uničevanje. V vojne namene so razvili industrijo razstreliv, letalstvo, radiotelefonijo, radar, atomsko energijo in še in še. V drugi svetovni vojni so Nemci pričeli izdelovati prosto- smaščevalno oružje V-1 in V-2 rakete bombe z velikim akcij- skim radijem, veliko brzino in velikimi višinami letenja. Prav tako kot je vsak vojni izum postal člen v verigi nadaljnega razvoja industrijske tehnike tudi v miru, se sedaj nadaljujejo poizkusi s temi stratosferskimi raketami. Od njih do ideje medplanetarnega obstre- ljevanja in končno tudi poto-

Najnovješta raketa za polet v stratosfero, potomka nemških V2

Jaumitev mikroskopa in odkritje mikrobov

Dolgo so mikrobi nemoteno gospodarili, dokler ni prišlo pred skoraj tremi stoletji slučajno do njihovega odkritja. Odkril jih ni ne zdravnik ne naravoslovec, temveč holandski trgovec Anthoni van Leeuwenhoek (iz. Levenhuk). Ta je kot amater sam brusil leče in si sestavil primitivno povečalo — prvi mikroskop. S tem

izumom je tesno povezano od- kritje mikrobov. Pogled skozi mikroskop ali drobnogled nam je odkril poprej nevidni svet mikroorganizmov. S svojim primitivnim mikroskopom je Leeuwenhoek opazoval vse, kar mu je prišlo pod roke. Kar je videl, je vse natanko zapisal in pošiljal svoja poročila britanskemu Kraljevskemu društvu v London. V onem času pa temu niso posvečali veliko pozornosti. Danes gledamo mikrobe pod mikroskopom brez začudevanja. Zdi se nam jasno in razumljivo, toda holandski trgovec jih je pred tri stoletji gledal gotovo s povsem drugačnim občutkom, ker je zagledal v kapljice vode, o kateri dotolej nista pomisili ni, da bi

no vsebino (juho s semenjem), drugo je pustil neprekuhano. V prekuhanji juhi se mikrobi niso pojavili, ker vrčina uniči vse živo, pa tudi mikrobe, v nekuhanih tekočinah pa je vse vrvelo mikrobov.

Za Spalanzanijem je oživil nauk o mikrobih genialni Louis Pasteur. Moral je ponovno dokazovali poskuse svojega prednika. Pojavila se je zopet teorija, da se je življenje razvilo iz nežive materije in da tudi mikrobi nastanejo iz prahu. Res so v prahu mikrobi, ampak ti so nastali iz mikrobov. Ako prah z mikrobi ne pride v bučo s hranilno juho, v njej ne bo mikrobov. Pasteur je to dokazal in s tem je bila za vednih niti pomisli ni, da bi

živel je nekoč trgovec. Do- ma je imel v kletki slavčka, ki je čudovito pel.

Nekega dne se odpravi trgovec v svet. Ko je slavček zvezdel za to, mu je dejal: »Slišal sem, da greš v svet, v tuje dežele. Tam živijo moji rojaki. Prosim te, da jih lepo pozdraviš.«

Toda slavček ni bil mrtev. Počakal je, da je trgovec odšel, potem pa je skočil na noge, si otresel perje in zletel.

Doma je trgovca že na vratih pričakal njegov slavček:

»Si izročil moje pozdrave?« je vprašal.

»Seveda. Slavčka sem pozdravil, ki je pel ob poti. Pa ni bil nič kaj vesel. Kar na tla je padael in umrl,« je odgovoril trgovec.

Od tistega dne ni hotel trgovcev slavček nič več jesti. Cez nekaj dni so ga našli mrtevga. Trgovec ga je pobožal in ukazal, naj ga neso v vrt med rože.

Toda komaj so ga položili na tla, je slavček prhnil in odlepel. Dolgo je letel in končno prišel k svojim rojakom. Poskal je tistega slavčka, ki mu je bil trgovec izročil pozdrav in se mu lepo zahvalil, da ga je naučil, kako naj se reši kletke.

Moda

Praktični nasveti

Perilo iz nylona peremo v mlačni milnici in ga ne smemo ožemati. Sušimo ga v senči, kamamo pa z malo toplim likalnikom.

Zarjavili ključi se bodo ponovno svetili, če jih za nekaj dni namečimo v terpentin ter jih nato osušimo z mehko volneno krpo.

Aluminijasto posodo očistimo, če jo premažemo z mešanicou olja in alkohola v enakih množinah.

Crno voljeno blago s svetlimi, ne premočnimi madeži bo spet dobila lepo svežo baryo, ako zamazana mesta narahlo zdragnemo z voljeno kropo, namočeno v crno kavo.

Na sprehodih in izletih se najbolje počutimo v udobni športni obliki. Tovrstni model na zgornji sliki je prav prikupen

Iz moderne tehnike

Medplanetarna potovanja

Po potovanju na Luno, naslednja postaja Mars? - 10 raket znanstvenikov - Samo eden od šest tisočev - Kaj so kozmični žarki?

Danes, ko nekateri s potovanjem na Luno računajo kot samo še z vprašanjem časa, se druži ukvarjajo že z novimi, daljnosežnimi misilmi. Luna je končno vendarle samo Zemljin satelit, majhen, bližnji prijopek in nič več. Do nje je samo se en skok. Cloveštvo lahko napravi še vse kaj več. Doseč moramo pravo medplanetarno potovanje, potovanje na planet, ki je Zemlji enakovreden in od nje toliko oddaljen, da se to resnično lahko imenuje pravo potovanje.

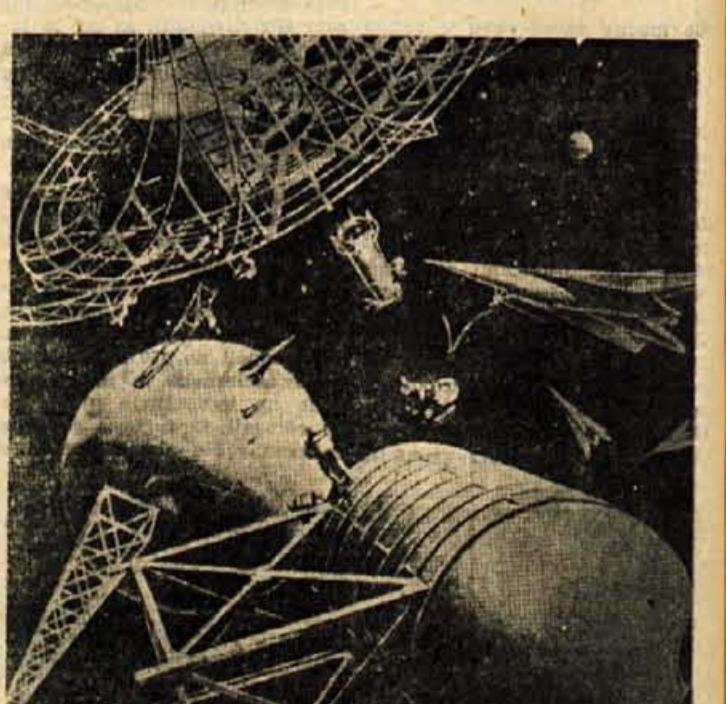
Sveda o tem samo ne razmišljajo, temveč so to stvar zagrabili tudi z znašcene plati. Cele skupine znanstvenikov delajo račune in kombinirajo ugibanja s hladno razsodnostjo. Predvidevanja zato niso brez vsake osnove. Po glejmo, kaj pravijo!

Pred nekaj tedni je v reviji »Colliers« nekaj takih predavanj objavil dr. Werner von Braun, načelnik oddelka za radiodirigirane projektili arzenala v Redstonu države Alabama. V članku je napisal, da je povsem prepričan, da ne bo preteklo niti sto let do takrat, ko bodo ljudje že sposobni preleteti oddaljenost med Zemljijo in Marsom, oddaljenost 551.200.000 kilometrov, da bi raziskali veliki rdeči planet, ki bo — mimo gre povedano — letošnjega 2. julija od Zemlje oddaljen sa- mo za 74 milijonov kilometrov.

Ceprav je znanost že sedaj raziskovalci s traktorji, taboriščno opremo in ostalim gradivo potrebnim polskuh doseči polutnik prihodnja pristajanja na Marsu.

Dr. Braun odkrito priznava, da bo treba rešiti še veliko število problemov, preden bo mogična taka ekspedicija. Eden takih problemov so n. pr. kozmični žarki, ki bi utegnili biti smrtonosni za celotno zamisel. Prav tako je še veliko vprašanje, ali

po pristanku na Marsu bodo

Tako naj bi po zamišli učenjak izgledala medplanetarna postaja nekje v vesmirju

raziskovalci s traktorji, taboriščno opremo in ostalim gradivo potrebnim polskuh doseči polutnik prihodnja pristajanja na Marsu. Dr. Braun pravi, da bodo zemljani ostali na Marsu kakih 15 mesecev. Po tem času, t. j. ob ponovnem približevanju se bo človek, ki bo cele mesece na Marsu in Zemlje, bodo z raket zaprt v ozki kabini, lahko obdržali vse naprave za prista-

S sodišča

Čistilka obsojena zaradi tatvine

Na okrožnem sodišču v Ljubljani je bila 10. junija 1954 javna sodna obravnava proti oboženi A. B., doma z Jesenic, čistilki samskega doma na Jesenici.

Javni tožilec jo je obtožil za širje tatvine denarja v samskem domu zaposlenim delavcem žezlarne. Kradla je v času od septembra 1952 do februarja 1953. M. V. je ukradla 1300 bonov, ko je bil odosten. D. B. je pogrešal 1000 dinarjev. M. R. pa je ukradla 5000 din. S. T. pa 350 din. Dolgo so v samskem domu šušljali o tatvinah, krvca pa le niso mogli zaslediti. Sele tatvina 350 din je zadevo razvojljala. Ko je imenovan S. T. ležal v svoji postelji, je vstopila snažnika A. B. Misilila je, da oskodovanec spi in je segla po njegovih listnicu, jo odpira in ukradla 350 din. Pozneje ga je prosila, naj o tem molči, ker se je bala sramote.

Obtožena A. B. pa vse tatvine zanika in izjavlja, da ona ni kradla. Tudi priče so trdile, da je bila A. B. vedno poštena, kar so dokazovali tudi izjave njenih bivših delodajalcev.

Pomoč podbreških pionirjev

Med prvimi, če ne sploh prvi v okraju, so poslali denarino pomoč celjskim poplavljencem. Pionirji iz Podbrezij. Ti so namreč konec maja navezali plomene stike tudi s celjskimi pionirji, ki so jim nekaj dni pred poplavno poslali različne slike mesta Celja. Ko pa so podbreški učenci dobili v roke prve časopise s poročili in slikami o katastrofi v Celju in okolici, jih je tako ganilo, da so takoj organizirali zbiralno akcijo. V ponedeljek, 7. junija, so že pred poukom zbrali 2500 din ter jih še isti dan odpisali celjskim pionirjem. Mnogi so izpraznili žepe do zadnjega dinarja. Nekateri so dali prav vse, kar so zaslužili z nabiranjem hrncev. Posebno se jim je zasmilila deklica, fotografirana v Slovenskem poročevalcu z rešenim kanarčkom v kletki. V posebnem pismu, ki so ga tudi takoj napisali, so zlasti njo toplo pozdravili.

NA JESENICAH

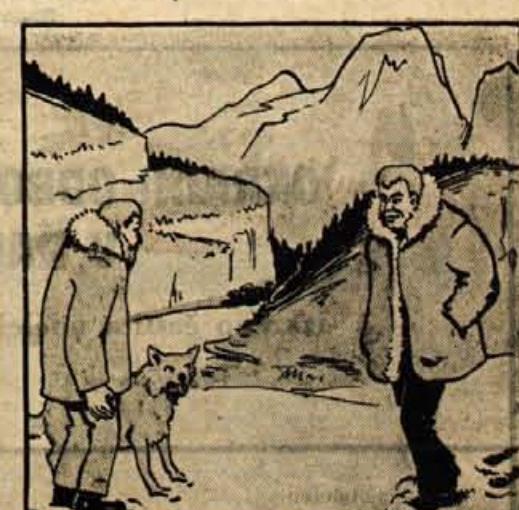
Rojenih je bilo od 25. maja do 7. junija 30 otrok.

Poročili so se: Stanislav Sodja, tov. delavec in Ivana Grebenjak, tov. delavka; Vincencij Čufer, tov. delavec in Marija Peternej, gosp. pomočnica; Marijan Dolinšek, mizar in Franciška Peternej, servirka; dr. Janez Kokalj, dipl. zdravnik in na Jesenicah v bolnici.

Mladost in svežina vejeta iz pečila, ki je oprano z OVEN milom. Uporabljajte ga tudi vi.

SEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ,

Volk je pri človeku skrajno zasovražen. Ni lastnosti, ki bi ga napravili prikupnega. Preveč je krvoločen. V pokrajini, kjer goje ovce in govedo, je nedvomno najhujši sovražnik človeka. Njegova življenjska pot je neskončna krvava sled.

V času mojega bivanja na zapadu sem privzel v stik z mnogimi krotkimi in divjimi živalmi. Večina od njih živi urejeno življenje in zato ne vzbujajo prevelike pozornosti. Nekateri pa že v zgodnji mladosti pritegnejo pažnjo naše.

Franka sem spoznal pozimi. Takrat so grajili v tisti pokrajini železniško progo in tam sem dobil zaposlitev. Pomagal sem preddelavcu odmetavati navozeno zemljo. Hkrati sem vzdrževal železniški nasip, ki je segal do širine ravnine, in tako mi je bilo mogoče opazovati pokrajino na vse strani. Na zapadu se je valla temna reka, med nizkimi, s snegom pokritimi gorami. Za temi fantastičnimi gorskimi grebeni sem videl belo ozadje visokega gorovja.

Bilo je v januarju. S Frankom sva žela ob majhnom ognju, ki sva ga netila na nasipu. Nenadoma sem zapazil na širni ravnini dvojico sivih volkov. Ceprav sva bila s tovaršem dobro vldna, nista pospešila korakov, niti okrenila glave, ko sem ju poklical. Sodeč po smeri poti, sta ponoči obiskala kako naselje ob reki. Vračala sta se torej z roparskega pohoda. Sledil sem ju s pogledi, dokler mi nista izginila izpred oči.

Opoznavati divje zveri v prostosti, v otožnem jutru, je nekaj posebnega...

Neke nedelje sem šel za voljimi stopinjam, ki so bile dobro vidne. Ko sem se približal pokrajini prepadow, kjer je ležal še sneg samo v globelih, sem izgubil sled. Zdaj mi je bila razumljiva brezskrbnost voljčega para. Kratka pot preko ravnine je bila za oba junaka malenkost. Njun briog je bil prav gotovo več milij daleč. Kdo bi jima bil kos...

Na povratku v stan sem slučajno srečal starega Franka, ki ga je spremjal velik škotski ovčarski pes.

šport • šport • šport

Kranjski plavalci pred sezono

V času, ko se je nogometni je goste v mesecu juliju, takoj predstavnik »Korotan« poslovil zatem pa bodo odšli na povrat-je slovensko-hrvatske lige, je na srečanja.

Drugo moštvo bo nastopilo v letošnjem letu v I. slovenski lige. Kranjski plavalci letos prvič nastopajo v konkurenči s klubom ostalih republik. V skupini, kjer tekmuje PK Mladost, so še zagrebški predstavnik Narodnjed, lanskoletni član zvezne lige ter predstavnik Bjelovara in Poški iz Splita. Od sloven- skih klubov sodeluje v tej skupini še ljubljanski železničarski klub ZPK Ljubljana. Skupina je sestavljena iz dokaj močnih klubov ter bodo tekmovala zelo zanimiva in tudi kvalitetna. Kranjčani bodo sprejemali svo-

je predstavnikom.

Poleg teh tekmovanj pa pripravljajo Kranjčani še dva ali tri mednarodne dvojboje v Kra- nju, v glavnem s klubom iz Avstrije. Poleg tega pa bodo organizirali prvenstvo Kranja in se udeležili vseh slovenskih in nekaj državnih prvenstev. Predvsem polagajo upre na prvenstva v skokih v vodo, kjer je dolgo vrsto let z uspehom na- stopa državni representant in prvak Ivko Sink. Pa tudi nekaj mladih moč bo letos že lahko uspešno poseglo v borbo za najboljša mesta.

Ves obširen program upajo plavalci uspešno opraviti. Organizacijski klub dobro deluje, prav tako pa ni bilo doslej še nobenih disciplinskih kazni ne od republike zveze, niti ne klubskih. Ovira pa, ki se pojavlja v uspešnem razvoju, je trenutno finančnega značaja. Prepričani so, da bodo vsi odgovorni videli v njihovem delu resno skrb za razvoj mladine in da so v tem pogledu želi tudi že lepe uspehe. Upajmo, da bo do tudi v letošnjem letu pokazali čimveč športnih uspehov, kakor tudi uspehov pri vzgoji in razvoju mladine.

V KRAMNIKU

Rojstva: Ana Nosan, gospodinja iz Kranja, Primskovo 37 rodila dečka; Stanislava Krmelj, predstnika iz Kranja, Tavčarjeva 33, rodila deklico; Matilda Mihelčič, gospodinja iz Kranja, Primskovo 312, rodila dečka; Marija Grašič, prodajalka v slaščarni, iz Kranja, Primskovo, rodila dečka; Pavla Završnik, vrtinarska delavka, Gramoznica, Kranj, rodila dečka, Marija Eržen, gospodinja iz Stražišča, rodila dečka.

V KAMNIKU

Rojeni so bili: Marta Maček na Sutni, Majda Jagodic na Grabnu in Milan Begović v Fužinah; Srečko Zaje, Janez Trbušak in Mira Urškar v Međimurju, Andrej Iskra v Podjelši, Marija Vavpetič v Podgorju in Veronika Kobal na Vrhopolu.

Poročili so se: Giovanni Pa- paiz, delavec in tov. delavka Angelca Zagar; Stanislav Rak, tov. delavec in Marija Pajtler, gosp. pomočnica; Janez Mar- kovič, drž. uslužbenec in Karolina Kralj, tov. delavka; Edvard Rozman, drž. uslužbenec in Mihaela Verdir, drž. uslužbenka; Franc Spruk, zidar in Dragotina Smit; Janez Go- stič, tesar in Marija Matjan, trg. pomočnica.

Umrla je Marija Ulčar, roj. ob 20.30 uri. Prodaja vstopnic ob delavnikih od 19.30 ure dra- lje, ob nedeljah od 18. ure

Kino »Storžič«, Kranj: 17. do 20. junija amer. barvni film skrbljeno.

Kino »Svoboda«, Stražišče: 19. do 20. junija amer. film »Kapitan Kidd«. Predstave v soboto ob 16., 18. in 20. uri, pro- daja vstopnic od 15. ure dalje. 20. junija ob 20. uri amer. film »Kapitan Kidd«. Matinej 20. junija ob 8. in 10. uri, 21. do 23. junija koprodukcijski film (Jugoslavija—Nemčija) »Poslednji most«.

Letni kino »Partizan«: 17. in 18. junija amer. film »Kapitan Kidd«. 19. junija amer. barvni film film »Rudniki kralja Salomeona«. 20. junija »Poslednji most«. 21. do 23. junija angleški film »Karavana«. Predstave dnevno ob 20.30 uri. Prodaja vstopnic ob delavnikih od 19.30 ure dra- lje, ob nedeljah od 18. ure

Uspel telovadni nastop

Preteklo nedeljsko jutro je obetaelo lep dan. Tega so bili zelo veseli tudi učenci selške šole. Vse dopoldno so delali, da bodo uredili vse potrebno za popoldanske prireditve.

Na sporednu je bila akademija pri kateri so sodelovali tudi ostale šole selške občine. Dvorana je bila nabitno polna in so ljudje kljub vročini z anima- prav tako vse priznanje.

Kino »Plavže«, Jesenice: 22. do 24. junija nemški film »Dvojčice«. 25. do 27. avstrijski film komedija »Irena v zadregi«. Predstave v torek, sredo in petek ob 19. uri, v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri. Vsako nedeljo dop. matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino Kor. Bela - Javornik: od 19. do 20. jun. nemški film »Dvojčice«. Predstave ob 20. uri.

Ob zletu delovnih ljudi v Završnici pod Stolom pozdravlja

Žveza kulturnih društev radovljškega okraja

vse člane kulturnih društev in jim čestita k uspehom,
ki so jih dosegli v pripravah na to veliko manifestacijo delavske kulture

objave · oglasi

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj
Sobota, 19. junija ob 20. uri:
P. A. Bréal, Napoleonovi huzarji. Gostovanje v Cerkljah pri Kranju.

Nedelja, 20. junija ob 16. uri:
M. Anderson, Zašlo je sonce. Izven in za podeželje. Zadnjekrat.

Torek, 22. junija ob 20. uri:
P. A. Bréal, Napoleonovi huzarji. Gostovanje v Skofiji Luki.

Cetrtek, 24. junija ob 20. uri:
P. A. Bréal, Napoleonovi huzarji. Gostovanje v Tržiču.

Sobota, 26. junija ob 20. uri:
P. A. Bréal, Napoleonovi huzarji. Gostovanje v Kropi.

Nedelja, 27. junija ob 16. uri:
P. A. Bréal, Napoleonovi huzarji. Gostovanje v Železnikih.

Z gostovanjem v Železnikih venčina, matematika in kemijo. Prešernovo gledališče za ključilo letošnjo sezono.

OBJAVE

Učenci in učenke, ki gredo v kolonijo v Split, obvešča upraviteljstvo osnovne šole v 5. in 6. razred Osemletne o-

Kranj da odide prva izmena srednje šole Kranj bo od pone-

27. in ne 24. junija.

RAZPIS

Industrijska puščarska šola v podlagi zadnjega spričevala oz-

Kranj razpisuje vpis v I. let-

roma izkaza in prijave, katero-

nik za izučitev puščarske stro-

dobitev pri upravi. Razredi

osemletne šole imajo za vstop

Teoretični in praktični pouk v uk in tudi sicer za življenje traja 4 leta. Lastnoročno pisane pravice kakor sporedni razni prošnji s kratkim življenje-redi nižje gimnazije. Natani pismom, kolkovanim s 30.— din, je čnejsa navodila so pritrjena na priložiti: 1. rojstni list, 2. šolskih vratih. Zaradi okrajne sko spričevalo o dokončanem 3. šolske razstave je vstop v upravni razr. gimnazije. 3. zdravniško vo možen je s Komenskega ce-spričevalo, ter jo dostaviti najste.

Upraviteljstvo

Sprejemni izpiti iz slovenščine in matematike bodo 1. in 2. julija od 8. ure dalje. Zbirališče v »Puščarni« v Kranju.

Kandidatom iz drugih okrajev ne moremo zagotoviti sta-

jev.

Ravnateljstvo

Vpis v Tekstilni tehnikum

Tekstilni tehnikum v Kranju je popolna srednja tehnična šola,

Pogoji za sprejem: dovršena nižja gimnazija ali druga tečajna enaka predizobrazba, uspešno dovršeni sprejemni izpiti (slo-

venčina, matematika in kemija) in veselje do praktičnega dela.

Prijave sprejemamo do 22. junija, sprejemni izpiti prične na 28. t. m. ob 8. uri zjutraj.

VPISOVANJE

Snopovezni znak »Fela«, nov, priključi se lahko tudi na

traktor, proda po ugodni ceni

Kmetijska zadruga Kokrica pri

Kranju.

Splošno gradbeno podj. »Pri-

morje«, gradbišče Jesenice na

Gorenjskem, sprejme za vod-

stvo gradenj na Jesenicah tri

delovodje gradbene stoke po

možnosti z daljšo prakso. Po-

nudbe poslati na gradbišče z

navedbo dosedenje prakse. Pla-

ča po tarifnem pravilniku. Hra-

na in samsko stanovanje na

gradbišču. Nastop službe takoj.

Izgubljena šper-plošča na pro-

gi Kranj-Tržič. Javiti proti do-

bri nagradi sprevodniku avto-

busa.

RAZPIS

Okrajni odbor ZB NOV Radovljica razpisuje štipendije za otroke padlih borcev in žrtv terorističnega terorja in to za učence vseh strokovnih šol in učence v gospodarstvu, za učence srednjih šol, učence pripravilnega razreda, za študente na univerzi, visokih šolah in akademijah.

Učenci, dijaki, študenti, ki bodo vlagali prošnje za štipendije pri Okrajnem odboru ZB NOV Radovljica morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Potrdilo, da so jim starši padli v NOB ali da so žrtve fašističnega terorja.

2. Potrdilo o imovinskem stanju, stanju družine, ki ga vzdržuje in o stopnji sorodstva s to družino.

3. Potrdilo o višini družinske pokojnine, oziroma invladinice in skupni znesek, ki ga družina prejema kot otroški dodatek.

4. Potrdilo o uspehu v šoli in o vpisu v šoli.

5. Mišljeno in predlog osnovne oziroma občinske organizacije ZB o nujnosti dodelitve in o višini štipendije.

6. Kratki življenjepis prostolca.

Vse prošnje je treba poslati Okrajnemu odboru ZB NOV Radovljica do 15. julija 1954.

Okrajni odbor ZB NOV
Radovljica

„Kamnoseštvo“ KRANJ

ISČE DVA VAJENCA.

JAVITI SE V KRANJU.

TAVČARJEVA 1

ALI KOROŠKA 39

100 uspehov

na 1 oglas

v našem

tedniku

OKRAJNI ODBOR ZVEZE BORCEV V RADOVLJICI

izkreno čestita udeležencem zleta v Završnici

KINO PODJETJE JESENICE

Radio - Plavž - Koroška Bela

S SVOJIMI BIFEJI

pozdravlja udeležence velikega zleta delovnih ljudi

v Završnici

Okrajni odbor Socialistične zveze v Radovljici

pozdravlja udeležence zleta delovnih ljudi
v Završnici

Naj bo vsem delovnim ljudem Gorenjske ta zlet
močna vzpodbuda pri nadaljnjem delu
za dobrobit naše socialistične domovine

OB ZLETU DELOVNIM LJUDIM V ZAVRŠNICI
LAHKO S PONOSOM UGOTOVIMO, DA JE JESENJSKI ŽELEZAR
S SVOJIM DELOM
PRI IZGRADNJI SOCIALISTIČNE DOMOVINE DOKAZAL,
DA JE DOSTOJEN DEDIC
BOGATIH REVOLUCIONARNIH TRADICIJ PREDVOJNIH
JESENJSKIH KOMUNISTOV

Tovarniški odbor sindikata

Železarne Jesenice

Pozdravljamo udeležence mogočne kulturne in politične
manifestacije Gorenjev v Završnici

Mestni sindikalni svet Jesenice

OKRAJNI SINDIKALNI SVET NA JESENICAH

POZDRAVLJA VSE UDELEŽENCE ZLETA DELOVNIM LJUDIM
V ZAVRŠNICI

NAJ BO TA MANIFESTACIJA DELAVSKE KULTURE
VZPODBUDA VSEM KULTURNO PROSVETNIM DRUŠTVOM
PRI NJIHOVEM NADALJNJEM DELU